

สพ.สภ.ส15

ปีที่ 8 ฉบับที่ 5 ประจำเดือนพฤษภาคม 2562

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

จิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถ
วัดอัมพวันเจติยาราม จ.สมุทรสงคราม

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จเสียบพระนครทางสถลมารค

จิตรกรรมฝาผนังพระที่นั่งทรงผนวช
วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

บทบรรณาธิการ

สวัสดีครับผู้อ่านทุกท่าน ประเทศไทยเป็นชาติที่เก่าแก่และมีวัฒนธรรมประจำชาติอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นภาษา ศิลปวัตถุ ดนตรี อาหาร เครื่องแต่งกาย มีความละเอียดอ่อน งดงาม ความเป็นอยู่เรียบง่าย รักความสงบ นิสัยเอื้อเฟื้อเป็นมิตร มีความเมตตา และสามัคคี สิ่งทีล่อหลอมจนเกิดเอกลักษณ์ของชนชาติไทย คือ ชาติ แผ่นดินที่เราอาศัยอยู่กิน ศาสนา คำสอนให้เรายึดมั่นในความดี และพระมหากษัตริย์ ผู้เป็นแบบอย่างแห่งการปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งในเดือนพฤษภาคม 2562 มีกิจกรรมสำคัญอันเกี่ยวข้องกับสถาบันทั้งสาม ปรากฏอยู่ในเดือนเดียวกันอย่างน่าอัศจรรย์ ได้แก่

1. พิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญในวันพืชมงคล พิธีกรรมของไทยที่สืบทอดมาแต่โบราณ การเสี่ยงทายผ้า เพื่อพยากรณ์ปริมาณน้ำเสี่ยงทายพระโค เพื่อทำนายผลผลิตทางการเกษตร เศรษฐกิจประเทศ และการติดต่อกับต่างชาติ หัวใจหลักเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และเตือนให้เตรียมพร้อมรับมือกับความแปรปรวนของธรรมชาติซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการทำเกษตรกรรมอาชีพหลักของคนไทยนั่นเอง
2. วันวิสาขบูชา ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 (เดือนวิสาขะ) นับเป็นวันสำคัญสากลทางพระพุทธศาสนาเนื่องจากเกิดเหตุการณ์สำคัญที่สุดในพระพุทธศาสนา 3 เหตุการณ์คือ การประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระพุทธโคดม เป็นโอกาสที่ชาวพุทธได้ร่วมสร้างบุญสร้างกุศลด้วยการปฏิบัติธรรมถวายบูชาพระรัตนตรัย และ 3. พระราชพิธีบรมราชาภิเษก สร้างความปลาบปลื้มยินดีแก่เหล่าพสกนิกรไทยที่มีโอกาสได้ชื่นชมพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และริ้วขบวนพระบรมราชาอิสริยยศที่ยิ่งใหญ่ งดงามตามโบราณราชประเพณีที่อาจกล่าวได้ว่าครั้งหนึ่งในชีวิตที่ได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของประเทศไทย

สำหรับวารสารฉบับเดือนพฤษภาคม 2562 นำเสนอเกร็ดความรู้อันสืบเนื่องมาจากพระราชพิธีบรมราชาภิเษก บทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับกฎหมายพินัยกรรม และบทความการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ ด้วยหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ติดตามอ่าน สน.สก.สารทุกท่านครับ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้ให้การสนับสนุนบทความในการจัดพิมพ์ สน.สก.สาร เป็นอย่างยิ่งครับ แล้วพบกันใหม่ในวารสารฉบับประจำเดือน มิถุนายน 2562

(นายวิสิทธิ์พัฒน์ อนันตรสุชาติ)
ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ
บรรณาธิการ

เกร็ดความรู้จากพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ระหว่างวันที่ 4-6 พฤษภาคม 2562 เป็นการดำเนินการตามคตินิยมของศาสนาพราหมณ์ อันเป็นโบราณราชประเพณีที่ต้องกระทำเพื่อความเป็นพระมหากษัตริย์อย่างสมบูรณ์ ได้รับการสืบทอดมาหลายร้อยปีเพื่อความเป็นสวัสดิมงคลของประเทศชาติ ยิ่งความปิติยินดีมาสู่เหล่าพสกนิกรชาวไทยทั่วทุกคน และนับเป็นครั้งแรกที่จะได้เห็นและมีส่วนร่วมในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนโดยสังเขป ดังนี้

1. การเตรียมพระราชพิธี : การทำพิธีตักน้ำและที่ตั้งสำหรับถวายเป็นน้ำอภิเษกและน้ำสรง พระมูรธาภิเษก จารึกพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และแกะพระราชลัญจกร เตรียมตั้งเครื่องบรมราชาภิเษก และเตรียมสถานที่จัดพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

2. พระราชพิธีเบื้องต้น : การเจริญพระพุทธมนต์ ตั้งน้ำวงด้าย จุดเทียนชัยและเจริญพระพุทธมนต์ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

3. พระราชพิธีบรมราชาภิเษก : พิธีสรงพระมูรธาภิเษก พิธีถวายน้ำอภิเษก พิธีถวายสิริราชสมบัติ และถวายเครื่องราชกกุธภัณฑ์

4. พระราชพิธีเบื้องปลาย : การเสด็จออกมหาสมาคม สถาปนาสมเด็จพระบรมราชินี แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปทำพิธีประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภกในพระบวรพุทธศาสนา ถวายบังคมพระบรมศพ พระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระอัครมเหสีในรัชกาลก่อนๆ เสด็จเฉลิมพระราชมณเฑียร และเสด็จเลียบพระนคร

บทความนี้ ขอแสดงความหมายและส่วนประกอบของสิ่งสำคัญยิ่งที่ต้องทูลเกล้าฯ ถวายในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เพราะเป็น “เครื่องหมายแห่งความเป็นพระราชาธิบดี” นั่นคือ เครื่องราชกกุธภัณฑ์ (ราด-ชะ-กะ-กุด-ทะ-พัน) ประกอบด้วย พระมหาเศวตฉัตร พระมหาพิชัยมงกุฏ พระแสงขรรค์ชัยศรี ธารพระกร วาลวิชนี และฉลองพระบาทเชิงงอน

พระมหาเศวตฉัตร (มะ-หา-สะ-เหวด-ตะ-ฉัตร) หรือ
พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร
(นพ-พะ-ปะ-दन-มะ-หา-สะ-เหวด-ตะ-ฉัตร)

เป็นฉัตร 9 ชั้น หุ้มผ้าขาวมีระบาย 3 ชั้น ขลิบทองแผ่ลวดมียอด ชั้นล่างสุดห้อยอุบะจำปาทอง สำหรับพระมหากษัตริย์ที่ทรงรับพระบรมราชาภิเษกแล้ว ใช้แขวนหรือปักเหนือพระราชอาสน์ราชบัลลังก์ในท้องพระโรงพระมหาปราสาทราชมณเฑียร ถือเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ ที่สำคัญยิ่งกว่าราชกกุธภัณฑ์อื่นๆ

เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์

เป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นพระราชาธิบดี พราหมณ์ผู้ทำพิธีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ในวันที่ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นเครื่องแสดงว่าได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดินถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ประกอบด้วย พระมหาพิชัยมงกุฏ พระแสงขรรค์ชัยศรี ธารพระกร วาลวิชนี และฉลองพระบาทเชิงงอน

พระมหาพิชัยมงกุฎ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้สร้างทำด้วยทองลงยาประดับเพชร ในสมัยโบราณถือว่ามงกุฎมีค่าสำคัญเท่ากับราชกกุธภัณฑ์อื่นๆ และเมื่อพระมหาเศวตฉัตรเป็นสิ่งที่สำคัญสูงสุด แต่ต่อมาเมื่อประเทศไทยติดต่อกับประเทศในทวีปยุโรปมากขึ้นจึงนิยมตามราชสำนักยุโรปที่ถือว่า ภาวะแห่งความเป็นกษัตริย์อยู่ที่การสวมมงกุฎ แต่นั้นมาจึงถือว่าพระมหาพิชัยมงกุฎเป็นสิ่งสำคัญ และพระมหากษัตริย์จะส่งสวมพระมหาพิชัยมงกุฎในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระแสงขรรค์ชัยศรี

เป็นพระแสงราชศัสตราวุธประจำพระองค์พระมหากษัตริย์โบราณของเก่า เจ้าพระยาอภัยภูเบศร (แบน) ให้ข้าราชการจากเมืองพระตะบองนำมาทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อพุทธศักราช 2327 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำด้ามและฝักขึ้นด้วยทองลงยาประดับอัญมณี ใช้เป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อพุทธศักราช 2328

ธารพระกร

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้สร้าง ทำด้วยไม้ชัยพฤกษ์ปิดทอง หัวและสันเป็นเหล็กคร่ำลายทอง ที่สุดสันเป็นส้อมสามง่าม เรียกว่า ธารพระกรชัยพฤกษ์ ครั้นถึงรัชกาลที่ 4 ทรงสร้างธารพระกรขึ้นใหม่ทำด้วยทองคำภายในมีพระแสงเสนา (สะ-เหน่า) ยอดมีรูปเทวดาเรียกว่า ธารพระกรเทวรูป มีลักษณะเป็นพระแสงดาบมากกว่าเป็นธารพระกร ครั้นถึงรัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ธารพระกรชัยพฤกษ์ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสืบมาจนถึงรัชกาลที่ 9

วาลวิชนี

(วาน-ละ-วิต-ชะ-นีย์) (พัดและแฉ่)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้สร้าง ลักษณะเป็นพัดใบตาล ที่ใบตาลปิดทองทั้ง ๒ ด้าน ขอบขลิบทองคำ ด้ามทำด้วยทองลงยา เรียกว่า พชนีฝักมะขาม ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่าตาม พระบาลีที่เรียกว่า “วาลวิชนี” ไม่ควรจะเป็นพัดใบตาล ควรจะเป็นเครื่องโบกพัดที่ทำด้วยขนจามรี เพราะวาล แปลว่า ขนโคชนิดหนึ่ง ตรงกับที่ไทยเรียก จามรีจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง แฉ่ขนจามรีเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ ภายหลังใช้ขนหางช้างเผือก เรียกว่า “พระแฉ่หางช้างเผือก” แต่ก็ไม่อาจที่จะเลิกใช้พัดใบตาลของเดิมได้จึงโปรดให้ใช้พัดใบตาลและพระแฉ่จามรีควบคู่กัน โดยเรียกว่า วาลวิชนี

ฉลองพระบาทเชิงอน

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้สร้างเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ตามแบบอินเดียโบราณ ทำด้วยทองคำลงยาราชาวดีฝังเพชร ประทานพระครูพราหมณ์เป็นผู้สวมถวายในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ที่มา : ประมวลองค์ความรู้พระราชพิธีบรมราชาภิเษก กระทรวงวัฒนธรรม พุทธศักราช 2562

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการสอบสวนและนิติการ

พินัยกรรม

นายวิธาร สุขการ
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มคดี 2 ส่วนงานนิติการ
สำนักการสอบสวนและนิติการ

ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในการแบ่งปันทรัพย์มรดกของผู้ตายที่ไม่ลงตัว ไม่สามารถตกลงกันได้ระหว่างทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดก วิธีการหนึ่งที่สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาในเรื่องการแบ่งปันทรัพย์มรดกได้เป็นอย่างดี คือ การทำพินัยกรรม ซึ่งพินัยกรรมมีความสำคัญตรงที่ “พินัยกรรม” เป็นการกำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินหรือกิจการต่าง ๆ ของผู้ทำพินัยกรรม เพื่อที่จะเกิดผลบังคับตามกฎหมายในเมื่อผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตายแล้ว ดังนั้นผู้ทำพินัยกรรมจึงอาจกำหนดการเผื่อตายได้ทั้งในเรื่องทรัพย์สินและเรื่องกิจการใด ๆ เช่น ยกทรัพย์สินทั้งหมดให้แก่ชายแดงแต่เพียงผู้เดียว, ให้ยกศพให้โรงพยาบาล¹ ตั้งผู้จัดการมรดก² เป็นต้น

ความหมายของพินัยกรรม พินัยกรรม หมายถึง คำสั่งครั้งสุดท้าย ซึ่งแสดงเจตนา กำหนดการเผื่อตาย ในเรื่องทรัพย์สินหรือกิจการต่าง ๆ ของผู้ทำพินัยกรรม เพื่อที่จะเกิดผลบังคับตามกฎหมายในเมื่อผู้ทำพินัยกรรม ถึงแก่ความตาย โดยทำแบบใดแบบหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ (ป.พ.พ. มาตรา 1646 – 1648)³

แบบของพินัยกรรม มี 5 แบบ ได้แก่ 1. พินัยกรรมแบบธรรมดา (ป.พ.พ. มาตรา 1656) 2. พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ (ป.พ.พ. มาตรา 1657) 3. พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง (ป.พ.พ. มาตรา 1658)⁴ 4. พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ (ป.พ.พ. มาตรา 1660) 5. พินัยกรรมทำด้วยวาจา (ป.พ.พ. มาตรา 1663)

อำเภอมิหน้าที่เกี่ยวข้องกับพินัยกรรมรูปแบบใดบ้าง

ในการทำพินัยกรรมนั้นประชาชนจะเลือกทำพินัยกรรมแบบใดก็ได้ตามที่กล่าวมาข้างต้นก็ได้ตามความสมัครใจ และประชาชนผู้ทำพินัยกรรมสามารถยื่นคำร้องขอให้กรมการอำเภอ (นายอำเภอ) อำเภอใดหรือสำนักงานเขตใดแห่งใดก็ได้ โดยอำเภอหรือ

¹ ฎีกาที่ 1174/2508 ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1646 นอกจากผู้ตายจะแสดงเจตนา กำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินแล้ว ยังแสดงเจตนาในการต่าง ๆ อันจะให้เกิดเป็นผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตายก็ได้ คำว่าการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัตินั้น ก็สุดแต่ผู้ตายจะได้แสดงเจตนา กำหนดการเผื่อตายในการต่าง ๆ ไว้ หากชอบด้วยกฎหมายแล้ว แม้จะไม่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ก็มีผลบังคับได้ตามพินัยกรรมเมื่อตนตายแล้ว และการต่าง ๆ นั้นมิใช่จะต้องมีกฎหมายระบุไว้ว่าเป็นการใดบ้างผู้ตายได้แสดงเจตนา กำหนดการเผื่อตายเกี่ยวกับศพของผู้ตายโดยอุทิศศพของผู้ตายให้แก่กรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ โดยทำถูกต้องตามแบบพินัยกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1656 พินัยกรรมของผู้ตายนั้นย่อมสมบูรณ์

² มาตรา 1711 ผู้จัดการมรดกนั้นรวมตลอดทั้งบุคคลที่ตั้งขึ้นโดยพินัยกรรม หรือโดยคำสั่งศาล

นอกจากนี้การตั้งผู้จัดการมรดกทายาททุกคนสามารถตกลงกันตั้งผู้จัดการมรดกได้ ฎีกาที่ 4720/2541

³ มาตรา 1646 บุคคลใดจะแสดงเจตนาโดยพินัยกรรมกำหนดการเผื่อตายในเรื่อง ทรัพย์สินของตนเองหรือในการต่าง ๆ อันจะให้เกิดเป็นผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตายก็ได้

มาตรา 1647 การแสดงเจตนา กำหนดการเผื่อตายนั้นย่อมทำได้ด้วยคำสั่งครั้งสุดท้ายกำหนดไว้ในพินัยกรรม

มาตรา 1648 พินัยกรรมนั้นต้องทำตามแบบซึ่งระบุไว้ในหมวด 2 แห่งลักษณะนี้

⁴ มาตรา 1658 พินัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสารฝ่ายเมืองก็ได้ กล่าวคือ (1) ผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่กรมการอำเภอต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน (2) กรมการอำเภอต้องจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ทราบนั้นลงไว้ และอ่านข้อความนั้นให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง (3) เมื่อผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่าข้อความที่กรมการอำเภอจดขึ้นนั้นเป็นการถูกต้องตรงกับที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งไว้แล้วให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ (4) ข้อความที่กรมการอำเภอจดไว้ นั้น ให้กรมการอำเภอลงลายมือชื่อและลงวัน เดือน ปี ทั้งจดลงไว้ด้วยตนเองเป็นสำคัญว่า พินัยกรรมนั้นได้ทำขึ้นถูกต้องตามบทบัญญัติอนุมาตรา 1 ถึง 3 ข้างต้น แล้วประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ

การชูดลบ ตก เต็ม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นซึ่งพินัยกรรมนั้นย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรม พยาน และกรมการอำเภอจะได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้

สำนักงานเขตมีหน้าที่ในการทำพินัยกรรมเพียง 3 แบบ ได้แก่ พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง, พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ และ พินัยกรรมทำด้วยวาจา

พินัยกรรมรูปแบบเอกสารฝ่ายเมืองเป็นรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนนิยมทำกัน เนื่องจากมีความสะดวก มีความน่าเชื่อถือ มีเจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจสอบความถูกต้องและเก็บรักษาพินัยกรรมไว้ให้⁵ การทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองจึงมีโอกาสดผิดพลาดน้อย ผู้ทำพินัยกรรมมีความสบายใจ แต่อย่างไรก็ตามบางครั้งเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ทำพินัยกรรม ขาดความระมัดระวัง ขาดความรอบคอบในการจัดทำ หลายครั้งที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำพินัยกรรมถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองถูกฟ้องร้อง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการทำพินัยกรรมก็ต้องทราบและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และควรทำด้วยความรอบคอบ เช่น ต้องทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนด ผู้ทำพินัยกรรมต้องมีความสามารถสมบูรณ์ตามกฎหมายในขณะที่ทำพินัยกรรม (ผู้เยาว์อาจทำพินัยกรรมได้เมื่อมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ ตาม ป.พ.พ. ม.25/พินัยกรรมซึ่งบุคคลผู้ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถทำขึ้นนั้นเป็นโมฆะ ป.พ.พ. ม.170 วรรค 1/คนเสมือนไร้ความสามารถสามารถทำพินัยกรรมได้เอง เพราะ ป.พ.พ. ม.34 มิได้บัญญัติห้ามไว้) พยานในพินัยกรรมต้องมีอายุครบตาม ม.1670⁶ พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองไม่ลงวันที่เป็นโมฆะ⁷ ผู้ทำพินัยกรรมลงชื่อต่อหน้าพยานเพียงคนเดียว ส่วนพยานอีกคนหนึ่งมาถึงและลงชื่อเป็นพยานในพินัยกรรมภายหลังที่ผู้ทำพินัยกรรมลงชื่อแล้วประมาณ 5 นาที แม้ว่าขณะนั้นผู้ทำพินัยกรรมและพยานยังอยู่พร้อมกัน ก็ถือว่าพินัยกรรมไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. ม.1656⁸ นอกจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่สำคัญและต้องปฏิบัติในการทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองอีกหลายประการ เช่น การทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองต้องทำต่อหน้าบุคคล 3 ฝ่าย ที่อยู่พร้อมกันกล่าวคือ ผู้ทำพินัยกรรม กรมการอำเภอ (ได้แก่ นายอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทน) และพยานอย่างน้อย 2 คน ต้องอยู่พร้อมกันทั้ง 3 ฝ่ายในขณะที่ทำพินัยกรรมตาม ป.พ.พ. ม.1658 เป็นต้น

ผู้เขียนขอแนะนำหลักเกณฑ์ในการทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง ตาม ป.พ.พ. ม.1658 และแนวคำวินิจฉัย ของศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง มาแนะนำเสนอเพื่อเป็นการทบทวนความจำให้กับท่านผู้อ่าน ดังนี้

1. ผู้ทำพินัยกรรม แจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่นายอำเภอ⁹ ต่อหน้า พยานอีกอย่างน้อย 2 คน¹⁰ พร้อมกัน

⁵ฎีกาที่ 7057/2554 พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองโดยปกติเก็บไว้ที่อำเภอ ถ้าผู้ทำพินัยกรรมขอรับพินัยกรรมกลับคืนไปเก็บรักษาไว้เองไม่มีกฎหมายห้ามแต่อย่างใด เพียงแต่ก่อนส่งมอบพินัยกรรมคืนกรมการอำเภอต้องคัดสำเนาไว้ที่อำเภอตาม ป.พ.พ. ม. 1662

⁶มาตรา 1670 บุคคลต่อไปนี้จะเป็นพยานในการทำพินัยกรรมไม่ได้ (1) ผู้ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ (2) บุคคลวิกลจริตหรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ (3) บุคคลที่หูหนวก เป็นใบ้ หรือจักษุบอดทั้งสองข้าง

⁷ฎีกาที่ 11/2493

⁸ฎีกาที่ 1875/2517

⁹ฎีกาที่ 1612/2515 การทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองนั้น ป.พ.พ. มาตรา 1658 บัญญัติให้กรมการอำเภอเป็นผู้ทำ ต่อมา มี พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 มาตรา 40 วรรคสาม บัญญัติให้โอนอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมการอำเภอไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอ การทำพินัยกรรม เอกสารฝ่ายเมืองในปัจจุบันจึงตกเป็นอำนาจและหน้าที่ ของนายอำเภอ เป็นผู้ทำซึ่งถ้านายอำเภอไม่อาจปฏิบัติราชการได้ตามปกติก็ตกเป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้รักษาราชการแทน ตามมาตรา 42 การที่นายอำเภอมาปฏิบัติราชการอยู่ แต่ติตราราชการจะไปท้องที่ จึงสั่งให้ปลัดอำเภอ ช่วยไปทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองแทนเพื่อให้งานเสร็จไปโดยเร็ว นั้น ปลัดอำเภอผู้นั้นเป็นแต่เพียงผู้ทำงานแทนนายอำเภอ หาใช่เป็นผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอไม่ การทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมือง นั้นจึงเป็นการที่เข้าไปโดยไม่มีอำนาจหน้าที่ ขัดต่อ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1658 ตกเป็นโมฆะ ตามมาตรา 1705 ไม่เป็นพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองแต่เมื่อพินัยกรรมนั้นเจ้ามรดกได้ทำต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน อนุโลมเข้าแบบพินัยกรรมธรรมดาตามมาตรา 1656 จึงสมบูรณ์ใช้ได้เป็นพินัยกรรมแบบธรรมดา

¹⁰ฎีกาที่ 359/2521 พินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองซึ่งมีผู้ลงลายพิมพ์นิ้วมือเป็นพยานคนหนึ่งและมีผู้ลงลายมือชื่อเป็นพยานอีกคนหนึ่ง กับมีนายอำเภอผู้จัดทำพินัยกรรมลงลายมือชื่อในฐานะนายอำเภอนั้นการลงลายพิมพ์นิ้วมือเป็นพยานใช้ไม่ได้ พยานในพินัยกรรมจึงเหลือเพียงคนเดียวขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1658 และตกเป็นโมฆะตามมาตรา 1705 แต่พินัยกรรมฉบับนี้ได้ทำต่อหน้านายอำเภอ จึงถือได้ว่านายอำเภอเป็นพยานในพินัยกรรมด้วยอีกผู้หนึ่งโดยไม่จำเป็นต้องมีข้อความเขียนบอกว่าจะชื่อเป็นพยานอีกฐานะหนึ่ง เมื่อรวมแล้วจึงเป็นพินัยกรรมที่ทำต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกันอนุโลมเข้าแบบพินัยกรรมธรรมดาตามมาตรา 1656, มาตรา 136

ป.พ.พ. ม.1658 ได้กำหนดให้ต้องทำต่อหน้าบุคคล 3 ฝ่าย ที่อยู่พร้อมกันกล่าวคือ ผู้ทำพินัยกรรม กรมการอำเภอ (ได้แก่นายอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทน)¹¹ และพยานอีกอย่างน้อย 2 คน¹² ต้องอยู่พร้อมกันทั้ง 3 ฝ่ายในขณะที่ทำพินัยกรรม นายอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทนแม้จะรู้เห็นและเป็นผู้จดข้อความแห่งพินัยกรรม แต่จะถือว่านายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้รักษาราชการแทนนั้นเป็นพยานในพินัยกรรมด้วยไม่ได้ ต้องถือว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่เพียงฐานะเดียว แต่นายอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทนเป็นผู้รู้เห็นการทำพินัยกรรมตามความเป็นจริงจึงอาจอยู่ในฐานะเป็นพยานสำหรับพินัยกรรมแบบอื่นได้ เช่น ผู้ทำพินัยกรรมต้องการทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองแต่พยานคนหนึ่งมีพลายนิ้วมือซึ่งไม่ถูกต้องตามกฎหมาย พินัยกรรมที่ทำเป็นเอกสารฝ่ายเมืองจึงมีผลเป็นโมฆะ แต่ก็สมบูรณ์ในฐานะเป็นพินัยกรรมแบบธรรมดาตาม ป.พ.พ. ม.1656 ประกอบ ป.พ.พ. ม.174 ได้¹³

2. นายอำเภอจดข้อความ¹⁴ ที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ทราบแล้วนั้นลงไว้ และอ่านข้อความนั้นให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองนั้น ผู้ทำพินัยกรรมไม่ต้องเขียนข้อความในพินัยกรรมเอง แต่ผู้ทำพินัยกรรมต้องแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนต่อกรมการอำเภอต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน ดังกล่าว

พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองนี้ผู้ทำพินัยกรรมต้องแจ้งข้อความให้พยานทราบ เพราะพยานทั้ง 2 คนจะต้องรู้เห็นว่าผู้ทำพินัยกรรมได้แจ้งข้อความที่ประสงค์ให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมต่อกรมการอำเภอ และกรมการอำเภอได้จดข้อความนั้นลงไว้ในพินัยกรรมถูกต้องตรงตามความประสงค์ที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งจริง และพยานอย่างน้อย 2 คนต้องอยู่พร้อมกันด้วย หากขณะแจ้งข้อความมีพยานรู้เห็นคนเดียว ถือว่าไม่ชอบ มีผลเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. ม.1705

ฎีกาที่ 8045/2544 การทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองซึ่งตาม ป.พ.พ. ม.1658(1) บัญญัติว่าผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่กรมการอำเภอต่อหน้าพยานอีกอย่างน้อย 2 คน พร้อมกัน แต่ขณะปลัดอำเภอ ค. สอบถามความประสงค์ของผู้ตายในการทำพินัยกรรมนั้น ผู้ตายนอนป่วยอยู่บนรถพยาบาลไม่สามารถลงจากรถได้ และ พ. ซึ่งเป็นผู้พิมพ์ข้อความในพินัยกรรมและลงลายมือชื่อเป็นพยานในพินัยกรรม ไม่ได้เห็นตัวผู้ทำพินัยกรรมปลัดอำเภอ ค. กับผู้ร้องเป็นคนบอกให้ พ. พิมพ์พินัยกรรมจากนั้นปลัดอำเภอ ค. กับผู้ร้องได้นำพินัยกรรมไปอ่านให้ผู้ทำพินัยกรรมฟังแล้วนำกลับมาให้

(ปัจจุบัน ป.พ.พ. ม.174 “มาตรา 174 การใดเป็นโมฆะแต่เข้าลักษณะเป็นนิติกรรมอย่างอื่น ซึ่งไม่เป็นโมฆะ ให้ถือตามนิติกรรมซึ่งไม่เป็นโมฆะ ถ้าสันนิษฐานได้ โดยพฤติการณ์แห่งกรณีว่า หากคู่กรณีได้รู้ว่าการนั้นเป็นโมฆะแล้ว ก็คงจะได้ตั้งใจมาตั้งแต่แรกที่จะทำนิติกรรมอย่างอื่นซึ่งไม่เป็นโมฆะนั้น”)

¹¹รศ.พรชัย สุนทรพันธ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะมรดก หน้า 369-372 พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท กรุงเทพมหานคร พับลิชชิ่ง จำกัด, 2558

¹²ฎีกาที่ 3045/2548 เจ้ามรดกไม่ได้แจ้งข้อความที่ประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนต่อหน้าพยานทั้งสองคนพร้อมกัน พินัยกรรมที่ทำเป็นเอกสารฝ่ายเมืองยอมตกเป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1705 ก. และ ก. ไม่ได้ลงลายมือชื่อเป็นพยานพร้อมกันในขณะจัดทำพินัยกรรม ซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 1656 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยาน 2 คนพร้อมกันซึ่งพยานสองคนนั้นต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ในขณะนั้น ดังนี้ พินัยกรรมจึงมิได้ทำขึ้นตามแบบที่บทกฎหมายดังกล่าวบัญญัติไว้ย่อมเป็นโมฆะตามมาตรา 1705

¹³ฎีกาที่ 621/2492 พินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองนั้น กรมการอำเภอที่ลงชื่อในพินัยกรรมจะลงชื่อในฐานะพยานอีกฐานะหนึ่งไม่ได้ จะต้องมิพยานซึ่งเป็นบุคคลอื่นอีกอย่างน้อย 2 คน จึงจะสมบูรณ์เป็นพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง

¹⁴ฎีกาที่ 1097/2544 การทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองจะต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1658 ที่บัญญัติว่า “(1) ผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่กรมการอำเภอต่อหน้าพยานอีกอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน (2) กรมการอำเภอต้องจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ทราบนั้นลงไว้ และอ่านข้อความนั้นให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง” เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการทำพินัยกรรมมีเฉพาะ ส. เข้าไปในบ้านเพื่อทำพินัยกรรมให้กับ บ. ตามที่ได้ยื่นคำร้องไว้ โดยปลัดอำเภออาวุโสรักษาราชการแทนนายอำเภอและ ก. นั่งรับประทานอาหารเช้าที่ร้านอาหารตรงกันข้ามกับปากตรอกทางเข้าบ้าน บ. เมื่อทำพินัยกรรมเสร็จแล้ว ส. จึงนำพินัยกรรมนั้นมาให้ปลัดอำเภออาวุโสรักษาราชการแทนนายอำเภอและ ก. ลงลายมือชื่อที่ร้านอาหารแม้ในหน้าสุดท้ายของพินัยกรรมจะระบุ ว่า ปลัดอำเภอรักษาราชการแทนนายอำเภอ รับรองว่าเป็นผู้ทำหน้าที่จดข้อความ แต่ข้อเท็จจริงกลับปรากฏว่าผู้ทำหน้าที่จดข้อความคือ ส. แม้จะฟังว่า ปลัดอำเภอรักษาราชการแทนนายอำเภอสั่งให้ ส. ช่วยจดข้อความแทน แต่ขณะจดข้อความนั้นมิได้กระทำต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คนพร้อมกันพินัยกรรมนี้จึงขัดต่อบทบัญญัติมาตรา 1658 และตกเป็นโมฆะตามมาตรา 1705

พ. ลงลายมือชื่อเป็นพยานจึงฟังได้ว่าผู้ตายมิได้แจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนต่อหน้าพยานสองคนพร้อมกัน ซึ่งการอยู่ต่อหน้าพยานนั้นจะต้องอยู่ต่อหน้าโดยพยานได้เห็นได้ยินผู้ทำพินัยกรรมแจ้งข้อความมิใช่เพียงแต่เห็นมีการทำพินัยกรรม และข้อความในพินัยกรรมเท่านั้น ดังนั้นพินัยกรรมดังกล่าวจึงไม่สมบูรณ์ ไม่มีผลบังคับ

กรมการอำเภอต้องจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งลงไว้และอ่านข้อความนั้นให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง เพื่อเป็นหลักฐานว่ากรมการอำเภอได้จดข้อความลงไว้ในพินัยกรรมตรงตามที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ จดจริงโดยนายอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทนจะจดเป็นตัวเขียนหรือพิมพ์ก็ได้ แต่อาจให้บุคคลอื่นช่วยซักถาม ช่วยเขียนหรือพิมพ์ต่อหน้าตนก็ได้ เมื่อนายอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทนลงลายมือชื่อเป็นผู้จดในเอกสารนั้นก็ ถือว่าเป็นผู้จดเอง¹⁵

ฎีกาที่ 1576/2540 นายอำเภอสั่งให้ ข. ปลัดอำเภอซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้ทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองนอก ที่ว่าการอำเภอแทนนายอำเภออันเป็นการสั่งตามอำนาจหน้าที่ในทางราชการ ข. จึงมีอำนาจหน้าที่ทำพินัยกรรมตามคำสั่งของนายอำเภอได้ ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1658

3. เมื่อผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่า ข้อความที่นายอำเภอจดนั้นเป็นการถูกต้องตรงกันกับที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งไว้แล้ว ให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

พยานต้องลงลายมือชื่ออย่างเดียว จะประทับตรา ลงลายพิมพ์นิ้วมือ แกดัด หรือเครื่องหมายอื่นไม่ได้ ด้วยเหตุนี้พยานที่ลงลายมือชื่อไม่ได้จึงเป็นพยานในพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองไม่ได้

4. ข้อความที่นายอำเภอจดไว้ นั้น ให้นายอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทนลงลายมือชื่อ และลงวัน เดือน ปี จดลงไว้ด้วยตนเอง เป็นสำคัญว่าพินัยกรรมนั้นได้ทำถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ข้างต้น แล้วประทับตราตำแหน่ง ไว้เป็นสำคัญ

5. การขุดลบตกเติมหรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพินัยกรรมนั้น ผู้ทำพินัยกรรม พยาน และกรมการอำเภอต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้จึงจะสมบูรณ์¹⁶

ฎีกาที่ 1619/2538 พินัยกรรมที่ไม่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1658 วรรคสอง หมายความว่าถึงเฉพาะส่วนการขุดลบตกเติมหรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นเท่านั้นไม่ได้หมายความว่าความรวมถึงพินัยกรรมทั้งฉบับเมื่อพินัยกรรมทำโดยชอบแล้วแม้การขุดลบตกเติมหรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจะไม่สมบูรณ์ก็ไม่มีผลกระทบต่อพินัยกรรมทั้งฉบับข้อความเดิมในพินัยกรรมย่อมสมบูรณ์ใช้บังคับได้

ข้อสังเกตอื่นๆ

- การทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง ทำในหรือนอกที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตก็ได้ ถ้าประชาชนผู้ทำร้องขอจะทำนอกที่ว่าการอำเภอก็ได้ เมื่อทำพินัยกรรมเสร็จแล้ว ถ้าผู้ทำพินัยกรรมไม่มีความประสงค์จะขอรับเอาไปเก็บรักษาเองโดยทันทีแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอจัดเก็บรักษา พินัยกรรมนั้นไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ

- เมื่อความปรากฏว่าผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตายแล้ว ผู้จัดการมรดก หรือผู้ได้รับทรัพย์มรดกโดยพินัยกรรม หรือโดยสิทธิโดยธรรมเป็นจำนวนมากที่สุด หรือผู้ซึ่งทำพินัยกรรมให้จะขอรับพินัยกรรมไปไว้โดยแสดงหลักฐานการตายของผู้ทำพินัยกรรมเมื่อสอบสวนเป็นที่พอใจแล้ว ให้นายอำเภอมอบ พินัยกรรมนั้นให้ไป

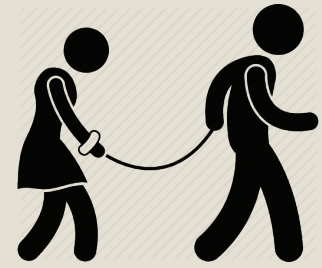
¹⁵ฎีกาที่ 912/2522 ป.พ.พ. ม.1658 (2) มิได้บัญญัติให้กรมการอำเภอต้องจดข้อความในพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองด้วยตนเองผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอสั่งให้ปลัดอำเภอมารับเป็นผู้ช่วยตนในการซักถามผู้ทำพินัยกรรมและจดข้อความไปพิมพ์ขึ้นเป็นอักษรแบบพิมพ์แล้วผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอบันทึกไว้ท้ายข้อความว่าผู้ทำพินัยกรรมได้แจ้งข้อความที่ประสงค์ให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมดังกล่าวต่อหน้าตนกับลงลายมือชื่อประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญถือได้ว่าผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอจดข้อความลงไว้ด้วยตนเองพินัยกรรมจึงสมบูรณ์ตามกฎหมาย

¹⁶ฎีกา 1619/2538 ตามบทบัญญัติของ ป.พ.พ. มาตรา 1658 วรรคสอง ที่ว่าการขุดลบ ตก เติม หรือการแก้ไข เปลี่ยนแปลงอย่างอื่นซึ่งพินัยกรรมนั้นย่อมไม่สมบูรณ์เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรม พยาน และกรมการอำเภอจะได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ นั้น หมายความว่าไม่สมบูรณ์เฉพาะส่วน การขุดลบ ตก เติม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าความรวมถึงพินัยกรรมทั้งฉบับ เมื่อพินัยกรรมทำขึ้นโดยชอบแล้ว แม้การขุดลบ ตก เติม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจะไม่สมบูรณ์เพราะกรมการอำเภอไม่ได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ก็ไม่กระทบถึงพินัยกรรมทั้งฉบับข้อความเดิมในพินัยกรรมย่อมสมบูรณ์ใช้บังคับได้

Learning by doing รุ่นที่ 4/2562

พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

นายประทีป ศิลปเทศ รองผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ ให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดโครงการฝึกอบรมภาคปฏิบัติการ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และการรักษาความสงบเรียบร้อยในอำนาจหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครอง (Learning by doing) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 รุ่นที่ 4 ระหว่างวันที่ 23 - 26 เมษายน 2562 ณ โรงแรมสยามริเวอร์รีสอร์ท อำเภอเมืองชัยภูมิ โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ ปลัดอำเภอ และเจ้าพนักงานปกครอง ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 20 คน

คณะวิทยากรสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง นำโดย นายณรงค์ ทิพย์ศิริ ผู้อำนวยการส่วนกำกับสืบสวน และปราบปราม นายราเชส ราย หัวหน้ากลุ่มงานกำกับ สืบสวน และปราบปราม 1 และนายศักดิ์สิทธิ ภูมูลเมือง หัวหน้ากลุ่ม สืบสอบสวนคดีอาญา 3 บรรยายให้ความรู้เรื่องการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การบังคับใช้กฎหมายในอำนาจหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง การสืบสวนหาข่าว รูปแบบและเทคนิค กระบวนการทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่าย ปกครอง เทคนิคการทำบันทึกจับกุมแบบเน้นประสิทธิผลของคดี พร้อมถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการพิเศษ กรมการปกครอง พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติการจัดทำบันทึกจับกุมจริง

ภาคปฏิบัติ (กลางวัน)

กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกตรวจสอบจับกุมผู้ลักลอบ ประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้ประกอบการค้าของเก่า (ร้านรับซื้อขายทองคำ) และผู้ประกอบการโรงรับจำนำ ในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองชัยภูมิ นำของกลางพร้อมผู้ต้องหาส่งพนักงานสอบสวน ฝ่ายปกครอง ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองชัยภูมิ ร่วมจัดทำสำนวน การฟ้องผู้ต้องหากรณีรับสารภาพ โดยให้ประกันตัวผู้ต้องหาและนัดหมายมาพบพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองในวันรุ่งขึ้นเพื่อจะนำตัวส่ง พนักงานอัยการจังหวัดชัยภูมิฟ้องศาลต่อไป

ภาคปฏิบัติ (กลางคืน)

กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกตรวจสถานบริการ และสถานประกอบการคล้ายสถานบริการ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชัยภูมิ ไม่พบการกระทำผิด และได้แนะนำให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด โดยเน้นย้ำ ห้ามปล่อยให้ปะละเลยให้เด็กเยาวชนเข้ามาใช้บริการและห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กเยาวชน ห้ามเปิดให้บริการเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด และห้ามปล่อยให้มีการกระทำผิดกฎหมายยาเสพติด กฎหมายอาวุธปืน กฎหมายการพนันและกฎหมายการค้ำมนุษย์ในสถานประกอบการ

การใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509

กลุ่มมาตรฐานและระเบียบกฎหมาย ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย 3

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน คำว่า ดุลพินิจ (อ่านว่า ดุน-ละ-พินิจ) ประกอบด้วย คำว่า ดุล กับคำว่า พินิจ ดุล แปลว่า เท่ากัน เสมอกัน เท่าเทียมกัน พินิจ แปลว่า การพิจารณา ดุลพินิจ จึงมีความหมายว่า การวินิจฉัยที่สมควร การพิจารณาด้วยความเที่ยงธรรม คำว่า ดุลพินิจ ใช้ในเรื่องที่เกี่ยวกับความยุติธรรมในการตัดสิน เช่น ผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจพิจารณาหลักฐานที่ฝ่ายโจทก์และจำเลยเสนอ แล้วจึงตัดสินคดีอย่างเที่ยงธรรม เมื่อเขาทำผิดก็ต้องยอมรับโทษ โทษจะหนักเบาเพียงใดก็แล้วแต่ดุลพินิจของศาล การตรวจสอบข้อสอบอัตรยศชั้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ตรวจการอนุมัติงบประมาณในวงเงินจำกัด ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงาน

ดังนั้น ดุลพินิจตามความหมายกฎหมายฝ่ายปกครองจึงหมายถึง อำนาจตัดสินใจอย่างอิสระที่จะเลือกกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าดุลพินิจ เป็นอำนาจที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ใช้อำนาจสามารถเลือกตัดสินใจกระทำการอย่างใดหรือ งดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างอิสระ ซึ่งการใช้ดุลพินิจนั้นอาจผูกพันกับแนวปฏิบัติหรือกฎเกณฑ์ภายในที่ได้กำหนดขึ้นเองภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ของกฎหมายหรือผูกพันกับหลักการในการวินิจฉัย ซึ่งความเป็นอิสระในการใช้ดุลพินิจอาจทำให้เข้าใจผิดว่า สามารถใช้อำนาจดุลพินิจอย่างไร ก็ได้โดยไม่มีขอบเขต ซึ่งความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ การที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจเลือกตัดสินใจได้หลายทาง เพื่อต้องการให้ ผู้ใช้กฎหมายสามารถปรับใช้กฎหมายให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงอย่างสมเหตุสมผลและเป็นธรรม ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของ ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และการให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจอย่างเหมาะสม การใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย คือ การใช้อำนาจตัดสินใจอย่างอิสระที่จะเลือกกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเหตุผลอันสมควรภายในขอบเขตแห่งกฎหมาย เป็นกลาง โปร่งใส ไม่บิดเบือนวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่ใช่อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ขณะเดียวกันจะต้องสงวนรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ของส่วนรวมด้วย นอกจากนี้การใช้ดุลพินิจจะต้องไม่ฝ่าฝืนระเบียบภายในที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติ ดังนั้น การใช้ดุลพินิจจึงต้องอยู่ในกรอบของความชอบด้วยกฎหมายคือ ต้องมีกฎหมายให้อำนาจมีเงื่อนไขตามกฎหมาย มีขอบเขตแห่งอำนาจ หากใช้อำนาจตามอำเภอใจหรือใช้อำนาจดุลพินิจไปโดยไม่ชอบ ก็อาจถูกตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายโดยผู้บังคับบัญชา ศาลปกครอง หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และอาจต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง ทางอาญา และทางวินัยจากผลแห่งการกระทำนั้นได้ ยกตัวอย่าง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 236/2554 ได้วินิจฉัยกรณี ดังกล่าวไว้ดังนี้ ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการโรงแรม ร. และเคยได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ม. เมื่อเดือนตุลาคม 2533 ประเภทไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการตามมาตรา 3 (1) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 โดยสถานบริการดังกล่าวอยู่ในโรงแรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในกิจการโรงแรม แต่ได้ขาดต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2544 ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ผู้ว่าราชการจังหวัด) แจ้งว่าไม่สามารถต่ออายุใบอนุญาตให้ได้เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุจึงถือว่าใบอนุญาตดังกล่าวได้สิ้นอายุแล้ว และหากประสงค์จะขออนุญาตตั้งสถานบริการขึ้นใหม่ให้ยื่นคำร้องพร้อมเอกสารตามขั้นตอน ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องขออนุญาตตั้งสถานบริการขึ้นใหม่ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้แจ้งว่า กระทรวงมหาดไทยไม่มีนโยบายที่จะอนุญาตให้จัดตั้งสถานบริการตามมาตรา 3 (1) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521 ประกอบกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

1 ศาสตราจารย์ดร.หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 14 (ประกายพริก : กรุงเทพมหานคร, 2542), หน้า114- 115

ในภาพรวมเน้นเรื่องการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล จึงเห็นว่ายังไม่เหมาะสมที่จะพิจารณาอนุญาตให้ตั้งสถานบริการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าสถานบริการของตนเคยได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการแล้ว และอยู่ในหลักเกณฑ์ การผ่อนผันตามแนวนโยบายของกระทรวงมหาดไทยที่สามารถจัดตั้งสถานบริการได้จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (ปลัดกระทรวงมหาดไทย) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่ง ไม่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการ การใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตั้งสถานบริการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่? พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521 มาตรา 3 (1) และมาตรา 10 ได้กำหนดว่าการจัดตั้งสถานบริการประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการต้องได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และใบอนุญาตที่ได้รับให้ใช้ได้จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ยื่นขอใบอนุญาต หากผู้ใด จะขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอเสียก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุและแนวนโยบายของกระทรวงมหาดไทยตามหนังสือด่วนมาก ที่ มท 0207/ว 420 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2533 กำหนดว่า จะไม่อนุญาตให้มีการจัดตั้งสถานบริการตามมาตรา 3 (1) เว้นแต่ เป็นการจัดตั้งสถานบริการเฉพาะประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการขึ้นในท้องที่อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามที่คณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 หรือในโรงแรมเพื่อการท่องเที่ยวตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดมาตรฐานไว้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในปี พ.ศ. 2533 กระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบาย เกี่ยวกับการจัดตั้งสถานบริการตามมาตรา 3 (1) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ว่า จะไม่อนุญาตให้มีการจัดตั้ง สถานบริการดังกล่าวขึ้นใหม่อีก เว้นแต่ของเดิมที่มีอยู่แล้วก็ให้ คงมีอยู่ต่อไป แต่เพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอื่นๆ อันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ กระทรวงมหาดไทยจึงได้พิจารณาผ่อนผันนโยบายให้จัดตั้งสถานบริการเฉพาะประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการขึ้นในเขตท้องที่อันเป็นแหล่งท่องเที่ยว ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 หรือในโรงแรม เพื่อการท่องเที่ยวตามที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดมาตรฐานไว้ ผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบกิจการสถานบริการประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการ และมีสถานบริการตั้งอยู่ใน โรงแรม ร. ซึ่งเป็นโรงแรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในกิจการโรงแรม จึงได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการและได้ทำการต่ออายุใบอนุญาตเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2536 ผู้ฟ้องคดีก็มีได้ขอต่อใบอนุญาต ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ใบอนุญาตจึงสิ้นอายุลง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นขอใบอนุญาตใหม่ ซึ่งผู้ฟ้องได้ยื่นคำขอใบอนุญาตใหม่ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการ การที่ผู้ฟ้องคดีเคยได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ม. เมื่อเดือนตุลาคม 2533 หลังจากที่กระทรวงมหาดไทย ได้มีนโยบายตามหนังสือด่วนมาก ที่ มท 0207/ว 420 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2533 เกี่ยวกับการจัดตั้งสถานบริการแล้ว และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ากระทรวงมหาดไทยได้เปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับสถานบริการเป็นอื่น และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 แต่งตั้งยังได้ยึดถือแนวทางตามหนังสือดังกล่าว เมื่อไม่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ จึงย่อมมีผลทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ซึ่งได้เคยออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจัดตั้งสถานบริการจะใช้ดุลพินิจออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตามคำขอใบอนุญาตใหม่แตกต่างเป็นอื่นออกไปไม่ได้ ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดมาประกอบเป็นเหตุผลในการออกคำสั่งพิพาทนั้น เห็นว่า แนวทางดังกล่าวเป็นนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งไม่มีกฎหมายรองรับเพื่อกำหนดเงื่อนไขของการอนุญาตตั้งสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวจึงย่อมไม่อาจนำมาใช้บังคับในการอนุญาตตั้งสถานบริการได้ คำสั่งที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตั้งสถานบริการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีผลทำให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์ ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย คดีนี้จึงเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการใช้ดุลพินิจออกคำสั่งทางปกครองว่า ไม่สามารถ

ใช้อำนาจได้ตามอำเภอใจหรือไม่มีขอบเขต แต่จะต้องปรับบทกฎหมายที่มีอยู่กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ในแต่ละเรื่องแต่ละกรณีภายใต้เจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นๆ ดังนั้น จึงถือเป็นหลักการสำคัญที่ผู้ใช้อำนาจจะต้องพิจารณาว่าข้อเท็จจริงเรื่องนั้นๆ คืออะไร มีหลักกฎหมายกำหนดไว้อย่างไร และปรับข้อเท็จจริงกับหลักกฎหมาย ด้วยเหตุนี้หากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใช้อำนาจดุลพินิจพิจารณาย่อมไม่อาจใช้ดุลพินิจให้แตกต่างไปจากเดิมได้ นอกจากนี้ หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่อาจนำแนวทางปฏิบัติใดๆ ที่ไม่มีกฎหมายรองรับมาออกข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใดๆ อันเป็นการนอกเหนือหรือเกินขอบเขตของกฎหมายได้²

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการจึงเป็นกรณีที่ผู้ใช้อำนาจสามารถเลือกตัดสินใจกระทำการอย่างใดหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างอิสระ ในการปรับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงเพราะกรณีนี้ฝ่ายนิติบัญญัติเองได้มอบอำนาจให้แก่ฝ่ายปกครองแล้ว เนื่องจากเป็นข้อจำกัดของฝ่ายนิติบัญญัติเองที่ไม่อาจจะตราตัวบทกฎหมายให้มีเนื้อหาสาระครอบคลุมทุกข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ในทุกเรื่องทุกกรณีเกี่ยวกับการขออนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ แต่การใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่เองจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจ มีเงื่อนไขตามกฎหมาย มีขอบเขตแห่งอำนาจ และต้องปรับข้อเท็จจริงให้เข้ากับหลักกฎหมายด้วย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเป็นคดีพิพาทระหว่างเอกชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกคำสั่งทางปกครองและ เพื่อลดข้อขัดแย้งความไม่เข้าใจระหว่างคู่กรณีกับฝ่ายปกครองและช่วยให้ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องของทั้งกรมการปกครองและของคู่กรณีในคดีปกครอง

2 กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการ และวารสาร สำนักงานศาลปกครอง

การตรวจนิเทศงาน กำกับ ตรวจสอบสถานประกอบการ ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

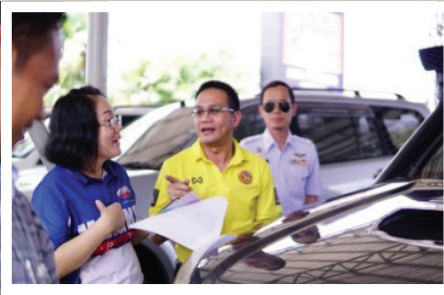
สำนักการสอบสวนและนิติการ โดยส่วนกำกับสืบสวนและปราบปราม ภายใต้การอำนวยการของนายรณรงค์ ทัพย์ศิริ ผู้อำนวยการส่วนกำกับ สืบสวนและปราบปราม ออกตรวจนิเทศงาน กำกับ ตรวจสอบสถานประกอบการในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างวันที่ 30 เมษายน 2562 – 1 พฤษภาคม 2562

ภาคทฤษฎี ได้รับเกียรติจากนาย คณิจ แก่นจันทร์ นายอำเภอม่วงสามสิบ รักษาราชการแทนปลัดจังหวัดอุบลราชธานี บรรยายพิเศษร่วมกับ คณะวิทยากรจากส่วนกำกับ สืบสวน และปราบปราม สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครองในหัวข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเทคนิคการบังคับใช้กฎหมายในอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง รวมทั้งประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมนำสภาพปัญหาการทำงานในพื้นที่มาอภิปรายเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหา หรือแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง

ภาคปฏิบัติ ทีมวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในการตรวจสถานประกอบการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครองให้แก่ผู้เข้า รับการนิเทศ ด้วยการให้ลงมือปฏิบัติจริง (Action learning) โดยตรวจสถานประกอบการโรงรับจำนำ โรงแรม และร้านค้าของเก่า

พื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานี

- ◆ ร้านค้าของเก่า (รถยนต์มือสอง) ชื่อ มงคล คาร์เซ็นเตอร์ ตั้งอยู่เลขที่ 111 หมู่ 18 ถนนชยางกูร ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
- ◆ โรงรับจำนำ Money OK ตั้งอยู่เลขที่ 806/1 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
- ◆ โรงแรม เดอะ รีเจ้นท์ (The Regent) ตั้งอยู่เลขที่ 265 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

พื้นที่อำเภอเดชอุดม

- ◆ ร้านค้าของเก่า (ร้านทอง) ชื่อ ห้างทองเยาวราช ตั้งอยู่ภายในห้าง Tesco Lotus ถนนสดลมารค์ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
- ◆ สถานธนาอนุบาลเทศบาลเมืองเดชอุดม (โรงรับจำนำ) ตั้งอยู่ หมู่ 7 ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
- ◆ โรงแรม เกษมสุข ตั้งอยู่ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ทั้งนี้ คณะตรวจนิเทศงาน ได้ชี้ให้ผู้เข้ารับการตรวจนิเทศ ได้เห็นถึงข้อบกพร่องในการกำกับตรวจสอบสถานประกอบการ และได้แจ้งประสานให้ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอ ดำเนินการตรวจกำกับ สถานประกอบการ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง อย่างสม่ำเสมอ ให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับสังคม ซึ่งสำนักการสอบสวนและนิติการ โดยส่วนกำกับ สืบสวนและปราบปราม จะได้แจ้งประสานให้ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขตพื้นที่รับผิดชอบได้ทราบข้อมูลและปัญหา เพื่อเป็นข้อมูลในการตรวจราชการ ต่อไป

ปรัชญา...สร้างคน

เอียนหุย ศิษย์ท่านขงจื้อไปตลาดพบคนขายผ้าทะเลาะกับลูกค้า ลูกค้าตะโกนว่า 3x8 ได้ 23 ทำไมข้าต้องจ่าย 24 เหรียญ เอียนหุยจึงเดินเข้าไปหวังเจรจาไกล่เกลี่ย

เอียนหุย : 3x8 ได้ 24 จะเป็น 23 ได้ยังไงท่านคิดผิดแล้วละยอมจ่ายเงินให้พ่อค้าเถอะ

ลูกค้า : ไม่ใช่ขงการอะไรของเจ้า! เจ้านั้นอายุเท่าไรกันเชียวมียี่สิบเก้าปีท่านขงจื้อเท่านั้นที่ข้าจะยอมรับคำตัดสิน

เอียนหุย : ก็ดี หากท่านขงจื้อบอกว่าท่านผิดท่านจะทำอย่างไร?

ลูกค้า : หากท่านขงจื้อตัดสินว่าข้าผิด ข้าจะยอมหัวทุดจากบ่าเลย แต่ถ้าหากเจ้าผิดล่ะ?”

เอียนหุย : หากข้าผิด ข้าจะยอมถูกลงโทษ (ตำแหน่ง)

เมื่อขงจื้อทราบเรื่องและสอบถามข้อเท็จจริงจากทั้งสองคนอย่างกระจ่างแล้ว ก็ยิ้มให้เอียนหุย และตัดสินว่า 3x8 ได้ 23 ถูกต้องแล้ว เอียนหุยไม่ได้แย้มยอมรับในการวินิจฉัยของท่านอาจารย์จึงถอดหมวกที่สวมให้แก่ชายคนนั้น แต่ในใจเอียนหุยคิดว่าอาจารย์ชรามากแล้วความคิดคงเลอะเลือน และไม่ยอมยกย่องศิษย์กับขงจื้ออีกต่อไป รุ่งเช้าจึงขอลากลับบ้านอ้างว่ามีธุระต้องไปจัดการ ขงจื้อรู้ทันความคิดของศิษย์แต่ก็อนุญาต กล่าวอวยพรและให้รีบกลับมาหากเสร็จกิจธุระพร้อมนั้นได้กำชับว่า “อย่าแผลงเร้นกายไต่ต้นไม้ใหญ่ อย่าฆ่าผู้ใดหากไม่ขัดแย้ง” เอียนหุยคำนับอาจารย์ “ศิษย์จะจำใส่ใจ”

เมื่อออกเดินทางไปได้ระยะหนึ่ง เกิดพายุลมแรงสายฟ้าแลบแปลบเอียนหุยคิดว่าต้องเกิดพายุลมฝนเป็นแน่ จึงเร่งฝีเท้าเพื่อจะเข้าไปอาศัยอยู่ไต่ต้นไม้ใหญ่ แต่ก็นึกถึงคำกำชับของอาจารย์ “อย่าแผลงเร้นกายไต่ต้นไม้ใหญ่” จึงเดินออกจากต้นไม้ใหญ่ ขณะที่เดินไปไต่ไม้ไผ่กับต้นกล้วยที่ใกล้กันก็ฝ่าต้นไม้ใหญ่ที่ล้มลงมาให้เห็นต่อหน้าต่อตา เอียนหุยตะลึงพรึงเพริด เอียนหุยจึงรีบเดินทางกลับกว่าจะถึงบ้านก็ตึกแล้วแต่ไม่กล้าปลุกคนในบ้าน เลยใช้ดาบที่นำติดตัวมาเคาะดาดประตูห้องของภรรยา เมื่อคล่าไปก็เตียงนอนก็ตึงตักใจทำไมมีคนนอนอยู่บนเตียงสองคน! เอียนหุยโมโหเป็นอย่างยิ่ง จึงหยิบดาบขึ้นหมายปลิดชีพผู้ที่นอนอยู่บนเตียง เสียงกำชับของอาจารย์ก็ดังขึ้นมา “อย่าฆ่าผู้ใดหากไม่ขัดแย้ง” เขาจึงจุดตะเกียง จึงได้เห็นว่าภรรยานอนอยู่กับน้องสาวของเขาเอง พอฟ้าสว่าง เอียนหุยก็รีบกลับสำนักเมื่อพบหน้าขงจื้อจึงรีบคุกเข่ากราบอาจารย์

เอียนหุย : ท่านอาจารย์ คำกำชับของท่านได้ช่วยชีวิตของศิษย์ ภรรยาและน้องสาวไว้ ทำไมท่านจึงรู้เหมือนตาเห็นว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับศิษย์บ้าง?

ขงจื้อพยุ่งเอียนหุยให้ลุกขึ้น : เมื่อวานอากาศไม่ค่อยสู้ดีนักน่าจะจะมีฟ้าร้องฟ้าแลบเป็นแน่ เราจึงเตือนเธอว่าอย่าแผลงเร้นกายไต่ต้นไม้ใหญ่ และเมื่อวานเธอจากไปด้วยโทษะ แผลมยังพกดาบติดตัวไปด้วยอาจารย์จึงเตือนเธอว่าอย่าฆ่าผู้ใดหากไม่ขัดแย้ง

เอียนหุยโค้งคำนับ : ท่านอาจารย์คาดการณ์ดังเทวดา ศิษย์รู้สึกเคารพเลื่อมใสท่านเหลือเกิน

ขงจื้อ : อาจารย์รู้ว่าที่เธอขอลากลับบ้านนั้นเป็นการโกหกแท้จริงแล้วเพราะเหตุที่ตลาดทำให้เธอคิดว่าอาจารย์แก่แล้วความคิดเลอะเลือนจึงไม่ต้องการศึกษากับอาจารย์อีกต่อไป เอียนหุยเธอลองคิดดูเถิด การที่อาจารย์ตัดสินว่า 3x8 ได้ 23 เธอแพ้ ก็เพียงแค่ออดหมวก แต่หากอาจารย์ตัดสินว่า 3x8 ได้ 24 เธอแพ้นั้นหมายถึงชีวิตของคนๆ หนึ่ง เธอคิดว่าหมวกหรือชีวิตสำคัญล่ะ? ” เอียนหุยกระจ่างในฉับพลัน คุกเข่าต่อหน้าขงจื้อ “อาจารย์เห็นคุณธรรมเป็นสำคัญโดยไม่เห็นแก่เรื่องถูกผิดเล็กๆ น้อยๆ ศิษย์เสียใจเป็นที่สุด” จากนั้นเป็นต้นไป ไม่ว่าขงจื้อจะเดินทางไปยังแห่งหนตำบลใดเอียนหุยติดตามไม่เคยห่างกาย

คุณอาจเอาชนะคนอื่นด้วยเหตุผลของคุณ แต่อาจจะสูญเสียสิ่งที่สำคัญที่สุดไป”

ขอบคุณข้อมูล deemagz.com

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

ร้อยตำรวจโท อาทิตย์ บุญญะโสภิต อธิบดีกรมการปกครอง
 นายศักดิ์ชัย แดงฮ่อ รองอธิบดีกรมการปกครอง
 นายนิวัฒน์ รุ่งสาคร รองอธิบดีกรมการปกครอง
 นายวิเชียร ชิตชนกนารถ รองอธิบดีกรมการปกครอง
 นายศักดิ์ฤทธิ์ สลักคำ รองอธิบดีกรมการปกครอง

ที่ปรึกษา

นายมานะ สิมมา ผอ.สสอ. รกน. ผชช.กม. สน.สก.
 นายสุทธิ ศรีสวัสดิ์ ผอ.สนก. นายธรรรงค์ ทิพย์ศิริ ผอ.สสป.
 นายวีรรัตน์ ธีรมิตร ผอ.สรร.1 นายพัฒนพงศ์ ชื่นชอบ ผอ.สอธ.
 นายชัยรินทร์ นุกุลกิจ ผอ.สรร.3 นายสันติ ชูศรี ผอ.ศบปช.

บรรณาธิการ

นายวิสิทธิ์พัฒน์ อนันตรสุชาติ ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ

กองบรรณาธิการ

นายธเนศมสร สุขอ่ำ ว่าที่ร้อยตรีวีรชรินทร์ ทันวงศ์ นางสาวพรพรรณ ศิริพิพัฒน์
 นางสาวยอดมณี กลิ่นเกษร นางสาวสรียาวรรธ เข้มเพ็ชร นายชนะพงศ์ แดงฮ่อ
 นายภาณุพงศ์ สายบุญยง นางสาวดุขฎิ ปานขวัญ

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์อสาธาภิบาลดินแดน กรมการปกครอง